

Forskningsprojekt
Î Indvandrere i rengøringsbranchen Î
v/ Mari-Ann Flyvholm & Flemming Wridt Jensen
Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø

Faglærerkonference . Rengøring og Service
Kobæk Strand Konferencenter
19. august 2010

3-årigt satspuljeprojekt:
Mindre nedslidning på rengøringsområdet

Formål
Udvikle, implementere og evaluere praktiske metoder til effektiv risikokommunikation

- Arbejdsmiljø set med indvandreres øjne
 - Fokus på indvandreres oplevelser af deres arbejdsliv
- Undersøge hvordan viden om arbejdsmiljø praktiseres på arbejdspladserne

Dagens præsentation

- Feltstudier
- Interventioner
 - Folkeskoleprojekt . bl.a. AMU-kurser for rengøringen
 - AMU-kurser . modificeret til sprogsvage indvandrere

SPiR: Satspuljeprojekt om indvandrere i rengøringsbranchen
August 2010

Projektgruppen

Mari-Ann Flyvholm (projektleder, Seniorforsker, Cand.scient, Ph.D.)
Niels Berthelsen (Stud.scient.ant.) – til marts 2009
Henriette Bjerg Mahr (Forskningssass., Cand.scient.ant.) – til maj 2009
Flemming Wridt Jensen (Forskningssass., Cand.scient.soc.) – fra maj 2008
Louise Hardman Smith (Forskningssass., Cand.phil.) – fra januar 2009
Kirsten Hviid (Forskningssass., Cand.mag, Ph.D.) – fra april 2009
Karen Bo Frydendall (Forsker, Cand.scient., Ph.D.)
Tina Norlén Thomsen (projektsekretær) / ad hoc

Feltstudier i rengøringsbranchen

Formål

- Hvordan oplever rengøringsassistenter med indvandrerbaggrund deres arbejdsliv?
- Hvilken viden om og opfattelse af arbejdsmiljø har indvandrere ansat i rengøring?
- Hvad betyder dansk kundskaber for forståelse og praktisering af arbejdsmiljøviden?
- Hvordan ser indvandrerne deres egen situation på det danske arbejdsmarked?
- Hvordan oplever medarbejdere og ledere i rengøringsbranchen deres samspil?

Indvandrere og arbejdsmiljø
È feltstudier i rengøringsbranchen

Udvælgelse af cases til feltstudier

- Ikke repræsentative for branchen, men udvalgt på baggrund af deres specielle fokus eller initiativer til løsning af specifikke problemstillinger:

- Kurser for kontanthjælpsmodtagere (hånden aktør+ og privat rengøringsfirma)
- Visuel kommunikation af arbejdsmiljøviden (kommune og privat rengøringsfirma)
- Integration, oplæring og introduktion i et mindre rengøringsfirma
- Fokus på respekt, status og trivsel i rengøringsarbejdet og kompetenceudvikling for rengøringsmedarbejdere (kommune)

Antropologer fra NFA har deltaget i rengøringsarbejde på kontorer, skoler, daginstitutioner, plejehjem og en lufthavn

Godde eksempler, som kan afprøves og spredes til andre i branchen !!

Resultater fra feltstudier i rengøringsbranchen

Cases i feltstudier: hvordan gik det ð

- Kurser for kontanthjælpsmodtagere (hånden aktør+ og privat rengøringsfirma)
 - «Dansk på arbejdspladsen» kun en enkelt m. praktik i rengøring ð
 - Hos «hånden aktør» meget få motiveret for rengøring; ændre problemerq
- Visuel kommunikation af arbejdsmiljøviden (kommune og privat rengøringsfirma)
 - Kun fulgt dele af forløbet eller ðkke aktivt mens vi var udeq
- Integration, oplæring og introduktion i et mindre rengøringsfirma
 - Meget fokus på arbejdspladskultur; velfungerende
- Fokus på respekt, status og trivsel i rengøringsarbejdet og kompetenceudvikling for rengøringsmedarbejdere (kommune)
 - Medarbejderne meget tilfredse . kombination af indsatser

➢ **Projekt Í Gør en forskel!**

Projekt I Gør en forskel

ved Louise Hardman Smith & Kirsten Hviid

~ **Formål**

- at give rengøringen et statusløft for at kunne fastholde medarbejderne, reducere sygefravær og forbedre rengøringskvaliteten

~ **Indsatsområder**

- det psykosociale og fysiske arbejdsmiljø for skolens rengøringspersonale
- kommunikation og interaktion med brugere/skolen

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

8

Oplevelse af arbejdet

Positivt

- God ledelse og godt samarbejde
- Oplevelse af respekt
- Oplevelse af at udføre vigtigt arbejde
- Frihed i tilrettelæggelse af arbejde og pauser
- Arbejde alene
- Kontakt med lærere, elever, kolleger
- At få ros
- gaver, blomster mv.
- God løn

Negativt

- Lokaler der ikke er rengøringsparate (de fleste)
- Manglende tid (når lokaler ikke er klar)
- Defekt inventar
- Kan være ensomt
- Kontakt med elever kan være negativt - drillerier (få)
- Smerter - nedslidning
- Lav løn (etablerede)

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

9

Uddrag fra interview: Oplevelse af arbejde (etablerede)

~ +Jeg kan godt lide mit arbejde. Tiderne passer mig . jeg kan godt lide børnene, de har lært mig dansk. Jeg vil blive pensioneret herfra ò jeg er glad på arbejdet hver dag+

~ +Det gode ved rengøring er, at det er selvstændigt, man laver sit eget program og kan tage pause, når det passer en, det kan man ikke på fabrik. Det negative er, at det kan give smerter+

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

10

Uddrag fra interview: Oplevelse af arbejde (nytilkomne)

~ +Rengøring er meget hårdere i det land jeg kommer fra end her, fordi vi ikke har de samme redskaber+

~ +Jobbet her er godt, ikke for hårdt. Jeg har haft et arbejdede, der bestod i at slæbe 30 kg. tunge sække . og hvis jeg tog 5 min. pause, var chefen efter mig+

~ +Lønnen er god, Jeg har meget bedre livskvalitet og jeg kan sende penge hjem til familien+

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

11

Oplevelse af det mest negative i arbejdet før projektet

~ +Børnene sætter ikke stolene op og gør ikke klar til rengøringen . derfor kommer rengøringen til at tage mere tid, end den burde+(Nytilkommen)

~ +Arbejdet ville blive lettere, hvis læreren kunne styre børnene . det drejer sig om opdragelse . problemet er mest klasserne med ældre elever+(Langvarigt ophold)

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

Projekt I Gør en forskel

~ **Aktiviteter**

- Ugentlig danskundervisning
 - Arbejdsrelateret for dem med behov
- Faglig undervisning i rengøring
 - Arbejdsteknik; rengøringsmidler og overflader
- Møder internt i rengøringspersonalegruppen
- Temadag: Arbejdsglæde, samarbejde, sammenhold
- Partnerskab med skole
 - Oplysning om projektet til repræsentanter fra skolen
 - Opsætning af billeder af assistenter
 - Opsætning af rengøringsplaner på skolen

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

13

Evaluering: Projekt I Gør en forskel

Undersøgelhedsdesign

Før og efter undersøgelse:

- ~ fokus på psykosociale arbejdsmiljøfaktorer, herunder samarbejde, kommunikation, job tilfredshed
- ~ kommunikation og interaktion med brugere/skolen

Metoder

- ~ enkelt-interviews og observation
- ~ spørgeskema til vurdering af psykosocialt arbejdsmiljø
- ~ foto-log+(assistenter)
- ~ fokusgruppinterviews (lærere og elever)

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

14

Holdning og forventninger til projekt +Gør en forskel+før start

Holdning

- ~ De fleste er positive, enkelte med længere ophold er forbeholdne

Forventning

- ~ At blive bedre til dansk
 - . kommunikation lærere, elever, kollegaer
 - . bedre jobmuligheder i fremtiden (rengøringsleder, SOSU assistent, sygeplejerske, buschauffør, mekaniker)
- ~ At få mere faglig viden
- ~ At lokaler i højere grad efterlades rengøringsparate
- ~ Enkelte med længere ophold forventer ingen ændring

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

15

Uddrag af interview om forventninger før projektstart

Langvarigt ophold i Danmark:

- ~ +Jeg forventer at få mere viden om, hvordan jeg skal bruge kemikalier+
- ~ +Jeg tror, det bliver bedre . rengøringen bliver et tema på skolen . det er lærerne, der skal sige noget til børnene, fordi nogle gange ser det slemt ud+
- ~ +Jeg er ikke vant til at sidde på en stol og være tålmodig og kan ikke lide det . jeg glæder mig ikke til danskurset, jeg får nok ondt i hovedet+

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

16

Uddrag af interview om forventninger før projektstart

Nytilkomne:

- ~ +Jeg glæder mig; alt, der drejer sig om personlig udvikling, kan jeg godt lide. Jeg tror, jeg får noget ud af det for min sundhed, og det er en fordel at lære dansk, når man vil bo her.
- ~ +Jeg glæder mig til danskurset, så jeg kan kommunikere med andre på arbejdet, og det er vigtigt at kunne dansk, hvis jeg vil have andet arbejde i fremtiden +

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

17

Resultater: Anbefaling af projektet

- Alle vil anbefale projektet til rengøringsassistenter på andre skoler
- Forskellige begrundelser bl.a. afhængigt af antal år i Danmark og i rengøring.

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

18

Anbefaling nytilkomne:

- ~ +Man får en anden holdning til livet og til eget arbejde+
 - o bedre kommunikation, gør at man har det bedre, når man er på arbejde o bedre viden om hvordan man skal arbejde gør en mere effektiv og bedre til at beskytte sin krop+(K)
- ~ +Man lærer meget om nogle ting, har det sjovt og det sociale liv bliver meget bedre bagefter . når man kan kommunikere med hinanden får man mere tillid til hinanden+(M)
- ~ +Før troede jeg, alle kunne gøre rent, men nu ved jeg det er en videnskab at gøre rent på den rigtige måde+(M)

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

19

Anbefaling etablerede:

- ~ "Man er mere sammen. Det giver mere sammenhold og bedre samarbejde+(K)
- ~ "Det er godt for nye og gamle lærere om brug af handsker, midler og kombinationer, men altså de gamle, som har været på kursus før, der synes jeg det er spild af tid+(K)
- ~ "Det er blevet anderledes, man møder ikke det skidt der lå på gulvet mere . det er pga. smileyørne+(K)
- ~ "Forståelsen for hinanden er bedre og alle parter gør mere for at se hinanden.. det er meget hyggeligere - det har gjort at det ikke er os+og dem+mere.
Danskundervisningen skal have et højt plus for at forsætte, det er jo alfa og omega både for dem og for os og mit arbejde bliver også mere respekteret af kunden, nu ser man, at det er mig der gør rent, før blev det bare gjort+(K)

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

20

Del-konklusion: Projekt "Gør en forskel"

- ~ Nytilkomne mest begejstrede . en siger "uanset om noget af tiden blev betalt, skulle man deltage+
- ~ Dansk undervisningen fremhæves som det vigtigste (af alle) og meget ros til læreren
- ~ I etableret gruppe mere varieret . en siger "Jeg ved ikke hvad det koster . men jeg synes næsten uanset hvad så har det altså været pengene værd+
- ~ "Spild af tid, for dem der har været på kurserne før+
- ~ Tendens: Mændene dem der mest fremhæver de faglige kurser . kvinderne de sociale relationer og samarbejde.
- ~ Kun begrænset fremhævelse af bedre rengøringsparathed !!

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

21

Forslag til forbedring af projektet fra rengøringsassistenter

- ~ Mere inddragelse af skolen i projektet - forslag:
Oplysning om betydningen af oprydning og rengøring for indeklima:
 - Årlig kursusdag for elever
 - Poster, gerne videnskabelig . a lå H1N1 influenza posterne
- ~ Bedre kommunikation med skole fx omkring skolens aktiviteter . intranet, "skolebladet"+savnes (danske medarbejdere)
- ~ Vikardækning i forbindelse med kurserne (arbejdet er stadig det samme).
- ~ Mere tolkning fx temadag og faglige kurser (nytilkomne)

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

22

Fokusgrupper: lærere og elever

Spørgsmål:

- ~ Opfattelser og syn på rengøringspersonalet rengøringen og rengøringsparatheden
- ~ Sociale relationer til - og kommunikation med ansatte i rengøringen
- ~ Egne roller og forventninger
- ~ Forslag til forbedringer

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

23

Forslag til forbedringer fra lærere og elever

- 1) Lærerne hjælper til med oprydningen sammen med eleverne
 - ~ Nyt navn til duksene
- 2) Lærerne har selv ansvar for lærværelset
- 3) Bedre kommunikation:
 - ~ Direkte kontakt til rengøringsassistenterne
 - ~ Hvad indeholder kontrakten med skolen?
 - ~ Forældreinddragelse
- 4) Det er rimeligt at eleverne også skal hjælpe til sammen med duksene.
 - ~ Indførelse af bødekaske, men ikke udskrivning af konkurrence
- 5) Fælles ansvar i forhold til oprydning
- 6) God idé med smileyørne og sedler med rengøringsassistenter

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

34

Konklusion: Projekt "Gør en forskel"

- ~ Projektet har positiv virkning på psykosocialt arbejdsmiljø:
 - . Oplevelse af at yde en vigtig arbejdsindsats
 - . Oplevelse af at ens arbejde bliver værdsat af ledelsen
 - . Job tilfredshed og samarbejde internt i reng. gruppen
 - . Interaktion i multietnisk medarbejdergruppe:
 - ~ kan bryde etniske grupperinger
 - ~ kollegialitet og tillid
- ~ Begrænset virkning på samarbejde med brugere/skole og lokalers rengøringsparathed

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER FOR ARBEJDSMILJØ

35

Î Rengøring & arbejdsmiljø i billeder

Udgivet af BAR Service & Tjenesteydelse i 2004

- Oversat til tyrkisk og thai, som led i projektet
- Kan hentes som pdf hos BAR via <http://www.bar-service.dk/Default.aspx?ID=762> eller via www.arbejdsmiljoforskning.dk/SPIR

3. Pas på din krop

4. Brug de rigtige redskaber

5. Hold kontakt med din arbejdsgiver

6. Tag godt med nye kolleger & vær velkommet om dit job

Rengøring & arbejdsmiljø i billeder

RENİZLİK VE SAĞLIK ÖRNEKLERİ

Rengøring & arbejdsmiljø i billeder

การดูแลสุขภาพในการทำงาน

Rengøring & arbejdsmiljø i billeder